

SIKKERHETSDATABLAD

KEMIRA PAX-14

1. Identifikasjon av stoffet / produktet og av selskapet / foretaket

Utgitt dato	12.01.2010
Revisjon	18.02.2010
Kjemikaliets navn	KEMIRA PAX-14
Kjemisk navn	Polyaluminiumkloridhydroksid
CAS-nr.	1327-41-9
EC-nr.	215-477-2
Kjemikaliets bruksområde	Fellingsmiddel for rensing av avløpsvann.

Produsent

Firmanavn	Kemira Chemicals AS
Besøksadresse	Øraveien 14
Postnr.	1630
Poststed	Gamle Fredrikstad
Land	N
Telefon	69358585
Telefaks	69358595
E-post	kemira.no@kemira.com
Hjemmeside	http://www.kemira.no
Org. nr.	941559190
Nødtelefon	22591300

2. Fareidentifikasjon

Farebeskrivelse	Irriterer øyne og huden. Produktet er ikke brannfarlig. Store utslipp kan innvirke negativt i vannmiljø pga lokal pH-senkning.
-----------------	--

3. Sammensetning /opplysning om innholdsstoffer

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Polyaluminiumkloridhydroksid	CAS-nr.: 1327-41-9 EC-nr.: 215-477-2	Xi; R36/38	30 - 40
Kolonneforklaring	CAS-nr. = Chemical Abstracts Service; EU (Einecs- eller Elincsnnummer) = European inventory of Existing Commercial Chemical Substances; Ingrediensnavn = Navn iflg. stoffliste (stoffer som ikke står i stofflisten må oversettes hvis mulig). Innhold oppgitt i; %, %vkt/vkt, %vol/vkt, %vol/vol, mg/m ³ , ppb, ppm, vekt%, vol%		
FH/FB/FM	T+ = Meget giftig, T = Giftig, C = Etsende, Xn = Helseskadelig, Xi = Irriterende, E = Eksplosiv, O = Oksiderende, F+ = Ekstremt brannfarlig, F = Meget brannfarlig, N = Miljøskadelig.		

4. Førstehjelpstiltak

Innånding	Frisk luft. Skyll nese, munn og svelg med vann.
Hudkontakt	Fjern forurenset tøy. Skyll huden med mye vann. Kontakt lege hvis irritasjon vedvarer.
Øyekontakt	Skyll øyeblikkelig med vann i 10-15 min. Hold øynene åpne. Gni ikke i øyet! Kontakt lege.

Svelging	Drikk straks et par glass vann eller melk. Fremkall ikke brekninger. Kontakt lege ved vedvarende symptomer.
Informasjon til helsepersonell	Hvis lege skal kontaktes, anvendes dette HMS-datablad som informasjonskilde.

5. Tiltak ved brannslukning

Passende brannslukningsmiddel	Ikke brannfarlig, velg slukningsmiddel etter omgivelsene.
Uegnet brannslukningsmiddel	Ingen restriksjoner
Brann- og eksplosjonsfarer	Ikke brannfarlig. Ved oppvarming dannes giftige og etsende gasser (saltsyregass).
Personlig verneutstyr	Bruk selvforsynt åndedrettsvern, friskluftmaske og beskyttelsesklær. Risiko for dannelse av giftige gasser.

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Bruk vernebriller og hansker ved håndtering, se pkt 8. Evakuer overflødig personell. Øyespyleflaske skal være tilgjengelig.
Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Større mengder må ikke tømmes i kloakk og dem opp for spredning av utslipp til ytre miljø. Nøytraliser med kalk og absorber i sand.
Metoder til opprydding og rengjøring	Gjør rent med vann.
Andre anvisninger	Ved større utslipp til vann, kontakt politi/redningstjeneste.

7. Håndtering og lagring

Håndtering	Håndter produktet slik at søl og damp ikke oppstår.
Oppbevaring	Lagres på containere/tanker merket "IRRITERENDE". Skal ikke lagres i temperatur under 0°C. Ved langtidslagring bør temp. ikke overstige +20°C . Bruk glassfiberarmerte polyestertanker med Deracane 411/45 ECR-glass innerskikt (sperreskikt). Lagringsstabilitet: Stabilt i minst 6 mnd.
Spesielle egenskaper og farer	Irriterende

8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Sørg for god ventilasjon. Beskyttelse mot sprut. Unngå kontakt med hud og øyne. Vask hendene godt ved kontakt med produktet. Nøddusj skal finnes på stedet
Åndedrettsvern	Normalt ingen behov for åndedrettsvern, men ved gassdannelse kan åndedrettsvern type b2/P2 brukes.
Håndvern	Hansker av naturgummi, neopren, nitril, PVC eller viton. Gjennomtrengningstid > 8 timer.
Øyevern	Bruk tettsittende vernebriller. Øyespyleflasker skal være tilgjengelig.
Annet hudvern enn håndvern	Fullstendig kjemikaliebestandig dress og støvler ved behov.

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Flytende
Lukt	Ubetydelig
Farge	Svakt gulfarget, klar væske
Løselighet i vann	Fullstendig løselig ved 20°C
Løselighet i fett	Ikke fettløslig
Relativ tetthet	1300-1350 kg/m ³
Smeltepunkt/smeltepunktintervall	-25
Smeltepunkt/smeltepunktintervall	Verdi: °C

Kokepunkt/ kokepunktintervall	100-120
Kokepunkt/ kokepunktintervall	Verdi: °C
pH (handelsvare)	pH ca 1

10. Stabilitet og reaktivitet

Materialer som skal unngås	Stål, galvaniserte overflater. Unngå kontakt med kloritt, hypokloritt, sulfitt, nitritt, nitrat og ulegert stål. Unngå høye temperaturer og frysing.
Farlige spaltningsprodukter	Ved oppvarming >200°C kan saltsyregass dannes.
Stabilitet	Produktet er stabilt ved normal lagring.

11. Toksikologisk informasjon

Toksikologisk informasjon

Oral toksisitet	LD50, rotte (mg/kg) >2000
Andre toksikologiske data	Data ovenfor gjelder for aluminiumklorid som er å betrakte som enda giftigere

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt	Aerosoler virker irriterende på slimhinner, øyne og åndedrettsorganer
Innånding	Innånding av damp kan gi sviing, hoste og pustebesvær.
Hudkontakt	Irritasjon, rødflammethet og eksem-lignende besvær
Øyekontakt	Damp kan virke irriterende på øyne
Svelging	Svelging kan gi magesmerter og oppkast. Kan virke irriterende i munn, svelg og mage.

12. Miljøopplysninger

Toksikologisk informasjon

Akvatisk kommentarer	Bioakkumuleres ikke.
----------------------	----------------------

Øvrige miljøopplysninger

Økotoksisitet	<p>LC50/96h/Danio rerio: > 1000 mg/l EC50/48h/Daphnia magna: 98 mg/l IC50/72h/Alga: Ikke relevant i algetest da fosforet felles ut som aluminiumfosfat. Dessuten er aluminium maskert av algevekstmedium i testen (pkt. 16.4). NOEC Danio rerio: >1000 mg/l NOEC Daphnia magna: 40 mg/l (= 3.6 mg total Al/l, både i løslig og utfelt form)</p> <p>Da langtidsløseligheten (28 dager) ligger i området 0.006 - 0.035 mg/Al/l, blir ikke stoffet klassifisert som farlig for miljøet. Klassifiseres ikke som giftig eller skadelig i vannmiljø (pkt. 16.4).</p>
Persistens og nedbrytbarhet	Bionedbrytbarhet er ikke relevant for et uorganisk produkt som dette. Da produktet mineraliseres umiddelbart ved normale betingelser, ansees produktet å være lett nedbrytbar. Ved hydrolyse dannes ufarlig aluminiumhydroksid i pH-området 5-7. Denne fellingen anses som ufarlig for alge, daphnia og fisk.
Andre skadevirkninger / annen informasjon	Ved normale doseringsmengder vil det ikke oppnås konsentrasjonsnivåer som virker toksisk på vannlevende organismer. Hvis fosfat finnes, dannes metallfosfater. Ved unormalt høye konsentrasjoner som følge av utslipp vil pH-verdien synke i vannfasen og vannets buffringsevne reduseres, og i så fall kan dette skade vannlevende organismer (fisk). Store utslipp kan virke negativt i et vannmiljø pga lokal pH-senkning.

13. Fjerning av kjemikalieavfall

Avfallskode EAL	060205
NORSAS	7131

Produktet er klassifisert som farlig avfall	Ja
Annen informasjon	Spill og rester fortynnes med vann og nøytraliseres med kalk (hydratkalk). Rester kan eventuelt behandles som spesialavfall der Kemira Chemicals AS tar varen i retur for gjenbruk og sluttdisponering. Emballasje kildesorteres eller destrueres i henhold til gjeldende norsk regelverk.

14. Transportinformasjon

Varenavn (nasjonalt)	Polyaluminiumkloridhydroksid løsning
Farlig gods ADR	Status: Ja Klasse: 8 Fare nr.: 80
Farlig gods IMDG	Status: Ja UN-nr.: 3264 Klasse: 8 Emballasjegruppe: III
Farlig gods ICAO/IATA	Status: Ja Klasse: 8 Emballasjegruppe: III
Andre relevante opplysninger	Produktet er klassifisert som farlig gods da det er svakt etsende på metaller iflg ADR-test 2800 (3) (f).

15. Opplysninger om lover og forskrifter

Faresymbol

Irriterende

Sammensetning på merkeetiketten	Polyaluminiumkloridhydroksid: 30 - 40 %
EC-nr.	215-477-2
R-setninger	R-36/38 Irriterer øynene og huden.
S-setninger	S26 Får man stoffet i øynene, skylk straks med vann og kontakt lege. S28 - Får man stoff på huden, vaskes straks med vann. S36 Bruk egnede verneklær S37 Bruk vernehansker. S39 Bruk vernehansker og ansiktsskjerm.
Referanser (Lover/Forskrifter)	1. Klassifisering og merking av farlige kjemikalier i Norge (stofflisten). 2. Administrativ norm for arbeid med kjemikalier. 3. Forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen (kjemikalieforskriften). 4. Databladforskriften, revidert forskrift nr 363 per 26.04.2005 5. Lov om transport av farlig gods. 6. Biociddirektivet i Norge. 7. Lov om håndtering av farlig avfall. 8. Miljøinformasjonsloven. 9. REACH-direktivet 10. Produktet står ikke på OBS-listen
Deklarasjonsnr.	23571

16. Andre opplysninger

Liste over relevante R-setninger (i)	R36/38 Irriterer øynene og huden.
--------------------------------------	-----------------------------------

---

seksjon 2 og 3).	
Viktigste kilder ved utarbeidelsen av Sikkerhetsdatabladet (ikke norske)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hommel, Handbuch der gefährlichen Güter 2. European Standard SS-EN 883 3. NIVA Study G 003/1-3 4. Fraunhofer-Institute for Molecular, Germany. Ecotoxicology-study pkt. 12.
Opplysninger som er nye, slettet eller revidert	Endringer i pkt. 9 og 12
Leverandørens anmerkninger	Innholdet i dette HMS-databladet er basert på de opplysninger som vi er kjent med ved bladets siste utgave.
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	Kemira Chemicals AS